

## POST-MODIFIKATORI I KVALIFIKATORI U ENGLESKOM JEZIKU

VJEKOSLAV SUZANIĆ

U gramatici suvremenoga standardnog engleskog jezika atributi koji u strukturi nominalne grupe stoje u redosljedu iza nukleusa, tj. atributu nadređene riječi, različito su se objašnjavali: stranim utjecajem, metričkim razlozima, psihološkim motivima i sl. ako su takvi atributi pojedinačni, a formalnim razlozima ako su takvi atributi grupni — što ukazuje na nedostatak čvrstog kriterija za klasifikaciju.<sup>1</sup> Grupa je endocentrična konstrukcija u kojoj eksponent nukleusa, njezina centralna riječ, može fungirati kao cijela grupa, može je zamijeniti. U strukturi nominalne grupe razlikuju se tri primarna elementa<sup>2</sup> u ovom redosljedu: modifikator, nukleus, kvalifikator.

Nukleus je centralan element, nadređen ostalim elementima koji su njegovi atributi. Atributi ne fungiraju kao grupa, ne javljaju se samostalno, ne zamjenjuju grupu (uz izuzetak malog broja eksponenata modifikatora u nominalnoj grupi koji mogu imati dvije funkcije: mogu biti atributi, tj. sastavni dio grupe, a mogu biti samostalni i zamijeniti grupu, tj. fungirati kao grupa).

Modifikator i kvalifikator proizvoljni su nazivi za attribute, eksponenti kojih su riječi i/ili konstrukcije što se sastoje od nekoliko riječi, a funkcija im je da поближе označe eksponent svog nukleusa.

Modifikator je naziv za pojedinačan atribut u kojem svaka riječ djeluje sama za sebe, individualno modificira bez obzira na druge riječi u modifikatoru (ako takvih ima) te se takva riječ (ili konstrukcija s funkcijom riječi, o čemu v. niže) može slobodno izdvojiti iz modifikatora, ili dodati već postojećim riječima, bez ikakvih štetnih posljedica, bez ikakve promjene gramatičkog značenja modifikatora, grupe, ili šire konstrukcije.

<sup>1</sup> Isp. Otto Jespersen, *A Modern English Grammar*, London i Copenhagen 1954<sup>2</sup>, Part II, 1.21—1.22, 12—15, osobito 15.4—15.6.

<sup>2</sup> Primarne strukture, vrste, itd. jesu takve kojima se u najvećem mogućem stupnju apstrakcije obuhvaćaju svi slučajevi bez 'ostatka'.

U primarnoj analizi strukturu nominalne grupe čine potencijalno tri elementa. U primarnoj analizi modifikator djeluje kao cjelina. Daljnje ispitivanje nominalne grupe otkriva nekoliko pozicija unutar strukture modifikatora, a eksponenti elemenata takve sekundarne strukture što djeluju u tim pozicijama rezultiraju sekundarnim vrstama.

Eksponenti sekundarnih elemenata strukture modifikatora u nominalnoj grupi mogu biti:

I imenica u općem padežu ili genitivu singulara ili plurala:

- *stone house; research fund*
- *seconds hand; infants teacher*
- *doctor's certificate; lion's share*
- *(The) Old Wives' Tale; Teachers' register*

II epitet:

- *new house; (the) present proprietors*

III glavni broj:

- *three men*

IV redni broj odn. superlativ:

- *first class; third degree*
- *best man*

V deiktik:

- *my brother; The Mall*

Ovaj redosljed kojim su nabrojani eksponenti (sekundarnih) elemenata strukture modifikatora istodobno je i redosljed namještanja elemenata udaljujući se od nukleusa unatrag prema početku nominalne grupe kada se modifikator sastoji od više riječi. Što je neki element udaljeniji od nukleusa, njegovo je značenje to specifičnije. Tako deiktik ograničava značenje nukleusa uže nego epitet, itd.

U nekim pozicijama strukture modifikatora moguće su rekurzivne strukture, u kojima je eksponent elementa i sam složen, te je prethodna riječ subordinirana narednoj i nalazi se prema njoj u jednakoj relaciji u kakvoj je svaki atribut prema svome nukleusu. Rekurzija se javlja u poziciji I, u poziciji II, u poziciji IV:

- GS 48 (*Fighting*) *Vehicles Research Establishment*<sup>3</sup>
- MEG. II. 15. 21 ... *amazing fine girls*
- MEG. II. 15. 26 ... *dead-sure thing*
- *second best choice*

U prvom primjeru *Fighting Vehicles* subordiniran je imenici *Research*, a naredna dva primjera prvi pridjev subordiniran je drugome, a u posljednjem je redni broj subordiniran superlativu.

<sup>3</sup> Primjeri iz G. Scheurweghs, *Present-Day English Syntax*, London 1959. U tekstu GS s naznakom stranice. Primjeri iz Jespersena, *op. cit.*, kraticom MEG, s naznakom odjeljka.

Do takvih pojava dolazi zbog mogućnosti degradacije sintagme, koja tada djeluje u strukturi sintagme istoga ili čak nižega hijerarhijskog stupnja.<sup>4</sup> U vezi s time treba napomenuti da su razni kompozitni epiteti koji fungiraju kao cjelina također degradirane sintagme:

GS 51 *The most dyed-in-the-wool (islander)*

GS 51 *Those intended-to-be-popular (novels)*

Slično djeluju kao jedna riječ i koordinirane imenice:

GS 48 *a seed and plant catalogue.*

Takvi slučajevi drukčiji su od onih gdje se u strukturi nekoga elementa razlikuje više pozicija, pa se javljaju nove 'tercijarne' strukture. U nominalnoj grupi to se zbiva kod epitetâ i kod deiktikâ.

Kod epitetâ se razlikuju dvije pozicije, prema kojima se klasificiraju u dvije vrste: bliže k nukleusu namješta se limitativan pridjev, a dalje od nukleusa namješta se deskriptivan pridjev.<sup>5</sup> U slijedećim primjerima javlja se redom limitativan, pa deskriptivan, pa deskriptivan i limitativan zajedno.

— *sick room*

— *sick man*

— *new musical instrument*

Podjela pridjeva na deskriptivne i limitativne sintaktičnog je karaktera, a može se provesti na osnovu nekoliko kriterija. Navode se samo oni najvažniji.<sup>6</sup>

Deskriptivan pridjev može se upotrebiti kako u sributivnoj tako i u predikativnoj službi, limitativan pridjev samo u atributivnoj.

— *The man is sick.*

— *The instrument is new.*

Deskriptivan pridjev može se modificirati adverbom koji se namješta ispred (to su adverbni *very, quite, rather, so, itd.*) ili iza njega (*enough*).

Deskriptivan pridjev može se umnogostručiti, pa su tada eksponenti koordinirani s pomoću veznika, najobičnije *and, but, or, pa if, though*, ili bez veznika:<sup>7</sup>

<sup>4</sup> Isp. V. Suzanić, »Gramatička degradacija«, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, sv. 7 (1968), str. 89—98, osobito str. 91.

<sup>5</sup> George O. Curme, *English Grammar*, New York 1964<sup>2</sup>, str. 42 i d. upotrebljava termin *limiting* za deiktike, a termin *descriptive* za druge vrste atributa u modifikatoru. Termini 'deskriptivan' i 'limitativan' kako su upotrebljeni ovdje, odgovaraju podjeli njegovih deskriptivnih atributa prema karakteru akcenta koje naziva 'deskriptivnim' odn. 'distinktivnim' ili 'klasifikativnim'. Isp. *op. cit.*, str. 122.

<sup>6</sup> Isp. Vladimir Ivir, »'Very' as a Criterion of Structure«, *SRAZ XXIII/1967*, str. 63—74.

<sup>7</sup> Isp. Vladimir Ivir, »Adjective Coordination in English«, *SRAZ XXI—XXII/1966*, str. 113—125.

- GS 50 *The almost excessive but always generous energy.*
- GS 50 *A devoted though not very prudent mother.*
- GS 50 *The sheer black cliffs.*

Više pozicija, pa prema tome i više vrsta, razlikuje se i kod deiktika.

Deiktici p r v e pozicije, tj. takvi koji se namještaju ispred svih ostalih deiktika, jesu ovi: *all, both, such, double, half.*<sup>8</sup> Kada imaju partitivno značenje, između njih i deiktikâ druge pozicije može doći prijedlog.

- *All our good intentions.*
- *All of our good intentions.*

Deiktici d r u g e pozicije jesu ovi: neodređeni, određeni član, partitivni *some* i *any*, posvojni pridjev, demonstrativni pridjev, neki neodređeni pridjevi. Posvojni pridjev može se intenzivirati pridjevom *own* koji se namješta iza njega.

Deiktici t r e ć e pozicije jesu ovi: *other, same* i možda još koji.

Deiktici iste pozicije, tj. iste vrste, međusobno se isključuju i tvore (zatvorene) sisteme. U arhaičnom jeziku ima iznimaka. Gdje se danas upotrebljava konstrukcija s tzv. dvostrukim genitivom i u kojoj dolazi disjunktivan oblik posvojne zamjenice, prije je bilo moguće upotrebiti konjunktivan oblik. Od slijedećih primjera prvi dolazi u »The Book of Common Prayer«.

- ... deliver this our brother ...
- ... this brother of ours ...

Ova razmatranja ne iscrpljuju svu problematiku modifikatorâ, ali ukazuju na to kako uvodnu definiciju modifikatora kao pojedinačnog atributa treba precizirati: pojedinačnim atributom ima se smatrati ne samo pojedinačna riječ, nego i degradirana sintagma (koja se sastoji od više riječi) sa snagom jedne riječi koja poprima i formalne osobine jedne riječi. Možda je najočitiiji primjer takve degradirane sintagme tzv. grupni genitiv.

Kvalifikator je naziv za grupni atribut u kojem sve riječi djeluju kao cjelina, te se nijedna ne može izdvojiti ni dodati a da se ne mijenja značenje čitave nominalne grupe ili još šire konstrukcije — klauze ili rečenice.

EkspONENT kvalifikatora u strukturi nominalne grupe može biti koja od ovih konstrukcija:

- a) atributna relativna klauza:

<sup>8</sup> A. A. Hill, *Introduction to Linguistic Structures*, New York 1958, str. 76, napominje u bilješci kako *half* u funkciji modifikatora ima samo jedan oblik, dok se ista riječ kada je ekspONENT nukleusa pojavljuje i u singularu i u pluralu. G. Scheurweghs, *op. cit.*, str. 50, navodi samo *all, both, double* i *half* kao deiktike koji se namještaju ispred člana, posvojnih ili pokaznih zamjenica.

GS 270 (*The darkness*) which enshrouds this era...<sup>9</sup>

Treba istaći da samo restriktivna relativna klauza fungira kao eksponent u strukturi nominalne grupe, dok aditivna klauza fungira u strukturi složene rečenice. Restriktivna je klauza degradirana, aditivna je klauza vezana. Gramatičku razliku signalizira intonacija: restriktivna klauza kao dio nominalne grupe čini jednu intonacijsku cjelinu zajedno s modifikatorom i kvalifikatorom, aditivna klauza izgovara se kao posebna intonacijska cjelina odvojeno od ostalih klauza u rečenici. Ako je takva aditivna klauza umetnuta, onda prekida intonacijsku liniju glavne klauze.

b) nefinitivna klauza, s infinitivom ili participiom:<sup>10</sup>

GS 214 (*A refusal*) to compromise...

GS 218 ... (*a right place*) to think about religion...

GS 159 ... (*greatness*) kindled by the stress of circumstances

GS 177 (*The existing law*) relating to copyright...

c) adverbijalna grupa:

GS 47 ... (*a ravine*) below

MEG. II, 15. 73 ... (*parties*) already there

MEG. II, 15. 73 ... (*the manner*) then in fashion there

d) adverbijalna fraza:

GS 42 (*The Duchy*) of Normandy

GS 42 (*The Archbishopric*) of Canterbury

GS 42 (*a young giant*) of a piper

GS 42 (*he*) of all men

e) nominalna grupa u funkciji apozicije:

GS 41 ... (*the post-office,*) a weird new building ... (*the Parade,*) a square where...

GS 41 (*His noble brother*) Hector

GS 41 (*the word*) humour

GS 42 (*King*) Canute

GS 42 (*Poseidon*) the Earthshaker

Slabiju ili jaču vezu između imenice i njezine apozicije signalizira intonacija: ako je veza slabija, može doći do prekida melodijske linije, pa apozicija čini posebnu intonacijsku grupu.

f) konstrukcija s pridjevom:

GS 46 (*The sea,*) blue and still, (*spread before me*).

GS 46 ... (*a pond,*) weedy but clean, ...

GS 45 ... (*a form of fishing,*) open to all anglers

GS 45 ... (*Sarah*) dead (*upstairs and Henry*) asleep (*with a smile on his face*)

<sup>9</sup> U odjeljku o kvalifikatorima relevantan se tekst nalazi izvan zagrada, a u zagradama je izdvojen ostali ko-tekst.

<sup>10</sup> Isp. tretman nefinitivnih klauza u gore citiranom članku o gramatičkoj degradaciji, str. 92 i d.

GS 45 ... (*The most trouble-free men*) *alive*

MEG. II, 15. 49 (*darkness*) *visible*

MEG. II, 15. 54 ... (*the body*) *national* ... (*the body*) *natural*.

Uobičajeno mjesto pojedinačnog atributa jest ispred riječi koju određuje, pa se neki od gornjih primjera konstrukcije s pridjevom katkada tretiraju kao iznimke.<sup>11</sup> Treba ispitati da li su to iznimke u namještanju pojedinačnog atributa, tj. modifikatora, ili su to regularni primjeri kvalifikatora, tj. grupnog atributa. Uobičajeno je da se apozicija, tj. degradirana nominalna grupa koja se namješta iza nukleusa, tretira odvojeno od imenice koja se namješta u modifikatoru ispred nukleusa. Da li je analogan tretman postpozitivnih pridjeva potreban u engleskoj gramatici bit će razmotreno u daljnjem tekstu.

Istraživanja su ograničena na primjere u kojima atributsku funkciju imaju pridjevi. Primjeri s imenicama nisu uzeti u razmatranje, a to je učinjeno iz više razloga.

Imenica se od pridjeva razlikuje sintaktički i morfološki.

Imenica fungira kao eksponent nukleusa u strukturi nominalne grupe kada je grupa slobodna pa fungira kao eksponent subjekta ili komplementa u strukturi klauze i kada je degradirana pa fungira kao eksponent drugoga po redoslijedu elementa u strukturi adverbijalne fraze, tj. iza prepozicije, ili kao eksponent modifikatora ispred nukleusa u nominalnoj grupi, ili kao eksponent kvalifikatora. Pridjev fungira kao eksponent nukleusa u strukturi nominalne grupe kada je grupa slobodna pa fungira kao eksponent komplementa iza glagola nesamostalna značenja, tj. kao »imenski dio predikata«, ili kao eksponent objektnog komplementa iza direktnog objekta, također kada je grupa degradirana pa fungira kao eksponent modifikatora ili kvalifikatora u strukturi nominalne grupe.

Zajednička je nominalnim grupama s imenicama i pridjevima uporaba u strukturi nominalne grupe na mjestima modifikatora i kvalifikatora, a u strukturi klauze na mjestu komplementa iza glagola nesamostalna značenja i na mjestu objektnog komplementa iza direktnog objekta. Razlike između nominalnih grupa s imenicama i pridjevima manifestiraju se u njihovim funkcijama u strukturi klauze, u strukturi nominalne grupe i u strukturi adverbijalne fraze. Nominalna grupa s imenicom fungira na mjestu subjekta i komplementa, nominalna grupa s pridjevom na mjestu komplementa. U strukturi nominalne grupe prva se namješta neposredno ispred nukleusa, druga ispred modifikatora prvoga tipa. U adverbijalnoj frazi ispred prepozicije dolazi samo grupa s imenicom.

<sup>11</sup> Isp. Otto Jespersen, *op. cit.*, 14.4 i d.

Nominalna grupa s imenicom kao eksponentom nukleusa nesumnjivo je potrebna kao posebna kategorija u deskriptivnoj gramatici engleskog jezika, dok se analogan tretman za konstrukcije s pridjevom za sada suponira tek kao mogućnost.<sup>12</sup>

Odnose prema drugim riječima u istoj grupi ili s drugim grupama u klauzi imenica izražava položajem u strukturi i padežnim oblikom, pridjev samo položajem.

Morfološki imenica distingvira broj svojim oblikom i kongruencijom s oblicima drugih riječi u tekstu, padež distingvira svojim oblikom, a rod kongruencijom s drugim riječima ili s oblicima drugih riječi u tekstu. Pridjevi distingviraju stupnjeve komparacije.

Na početku ovoga pregleda treba odvojiti postpozitivnetribute koji se sastoje samo od jedne riječi od atributâ koji se sastoje od više riječi. Iako je možda takva podjela u krajnjoj liniji nepotrebna, ispitivanja će pokazati kada attribute što se sastoje od jedne riječi treba smatrati post-modifikatorima, a kada kvalifikatorima. Tako će se iznaći kriteriji za analizu atributâ koji se sastoje od više riječi i ustanoviti kada i kako se karakter odn. vrsta postpozitivnih atributa mijenja ili ne mijenja ako se broj riječi povećava ili smanjuje. Drugim riječima: valja ustanoviti u kojim okolnostima i pod kojim se uvjetima »pojedinačan« atribut pretvara u »grupni« i obratno.

Konstrukcije s postpozitivnim pridjevima grupirao je Jespersen u prave i kvazi-predikativne postpozicije.<sup>13</sup> Prve objašnjava utjecajem stranih jezika (francuskoga i latinskoga), dugom jezičkom tradicijom, naknadno dodanom primisli, retoričkim i psihološkim razlozima, metričkim razlozima, duljinom atributa koji je i sam modificiran ili složen od barem dva koordinirana pridjeva vezanih veznikom. Za ilustraciju se navode po dva primjera iz svake kategorije (osim u jednom slučaju gdje Jespersen navodi samo jedan primjer iz modernog jezika).

- MEG. II, 15.41 *heirs male; Postmaster General*  
 15.43 *God Almighty; third person plural*  
 15.44 *Soldiers Three*  
 15.45 *my Lady sweet, arise; 15.46 through Prussia proper*  
 15.481 *the bias of those concerned...; 15.54 in the body national as in the body natural*

<sup>12</sup> Isp. V. Suzanić, »The Nominal Group in English and Serbo-Croatian«, *The Yugoslav Serbo-Croatian — English Contrastive Project, A. Reports 1*, Zagreb 1969, str. 51—62; obrađena je i primjena u klasifikaciji nominalnih grupa, *passim*.

<sup>13</sup> *Op. cit.*, 15.4 i d. odn. 15.61 i d.

- 15.48 *A divine presence in a place divine; things immortal to immortal men*  
 15.51 *a voice perfectly calm; a sight worth seeing*  
 15.53 *a laugh musical but malicious; he expressed his feelings in language softer and more pensive than we should have expected*

Kvazi predikativne postpozicije Jespersen objašnjava kao pokrete relativnih klauza, iz čega zaključuje da se konstrukcije što se inače mogu upotrebiti kao komplement iza glagola nesamostalna značenja mogu jednako upotrebljavati kao postpozitivni atributi.<sup>14</sup> Od pojedinačnih atributa posebno se spominju *present*, *past*, pridjevi na *-able* i *-ible* i poetska upotreba *none*.

- MEG. II, 15.62 *the members present voted for the measure*  
 15.63 *the only person visible; the earliest documents extant*  
 16.631 *where lovers walk'd were lovers none to find.*

Tipovi postpozitivnih atributa koji su spomenuti u ovom kratkom osvrtu mogu se klasificirati u post-modifikatore odn. kvalifikatore na temelju strogo formalnih kriterija, koji će se moći lakše nazreti ako se postpozitivna služba pridjeva usporedi s prepozitivnom. Najprije će se uzeti u obzir leksičko značenje pridjeva koji se sami javljaju kao atributi, i ako se ono mijenja s uporabom, atributi su očigledno različiti.

1) Leksičko značenje u objema pozicijama ostaje nepromijenjeno, a samo konvencija određuje distribuciju. Ovamo se ubrajaju pridjevi koji se stvarno javljaju u objema uporabama:

- *martial law : court martial*
- *total war : sum total*

Jednako se mogu tretirati pridjevi koji dolaze samo u predikativnoj službi, a ne u atributivnoj u prepoziciji.

- *They are alone : Man alone*

2) Posebnu grupu čine pridjevi koji se javljaju u postpoziciji samo u nekom od svojih značenja.

- MEG. II, 15.41 *money due; 15.46 the commencement proper of this story*

Zbog potpuno jednakog ili djelomično jednakog leksičkog značenja u prepozitivnoj i post-pozitivnoj službi, takvi se pridjevi smatraju post-modifikatorima, a ne kvalifikatorima.

Tu se zapravo radi o stilističkim finesama upotrebe.<sup>15</sup> Strogo uzevši, stilistička funkcija i nije formalan kriterij, jer se radi o pojavama što prelaze okvire rečenice, koja je najviša sintagma

<sup>14</sup> *Op. cit.*, 15.61.

<sup>15</sup> *Op. cit.*, 15.46.

poznata u engleskoj gramatici.<sup>16</sup> Sintagma koja je na hijerarhijskoj ljestvici iznad rečenice može jednom biti identificirana, ali dok se u tome ne uspije, o stilu se ne može govoriti isključivo s formalnog stanovišta. U sadanjoj fazi lingvističkih istraživanja, kada takva sintagma još nije definirana te se stoga ne može govoriti o sintaktičkoj funkciji rečenice u strukturi takve sintagme niti se rečenice mogu klasificirati u vrste na temelju njihove sintaktičke funkcije u takvoj strukturi, nego samo o njihovu tipu s obzirom na vlastitu strukturu i s obzirom na kontekstualno značenje — lingvistička deskripcija stila literarnog djela ograničena je na statističko ispitivanje transformacija koje pisac preferira i, u komparativnim studijama, na kvalitativno i kvantitativno diferenciranje takvih preferencija.<sup>17</sup> Za sada se takva proučavanja kod sintagmi nižih od rečenice mogu vršiti kako sa stanovišta sintakse tako i morfologije, a kod rečenica samo sa stanovišta morfologije.

3) Leksičko značenje u postpoziciji različito je od značenja u prepoziciji. Ovamo pripadaju pridjevi koji se u postpozitivnoj službi mogu gotovo smatrati imenicama.

— *a singular thing : the first person singular*

— *passive resistance : verb passive*

Čini se da su ovakvi primjeri dosta rijetki, a možda su ograničeni na stručnu terminologiju pod utjecajem latinskog jezika, pa se mogu tretirati kao iznimke. Ipak zbog različitog značenja treba slučajeve postpozicije smatrati kvalifikatorima. Tu postoji nekoliko grupa pridjeva.

a) postpozitivan glavni broj u značenju rednoga broja treba smatrati kvalifikatorom.

— *Three Men in a Boat : Chapter Three*

— *40 Martyrs : Catch 22*

b) Pridjevi obrazovani sufiksima *-able* i *-ible* koji još nisu poprimili sve formalne osobine pridjeva (mogućnost komparacije, prihvata priloga *very*) dolaze samo u postpoziciji,<sup>18</sup> pa se također smatraju kvalifikatorima.

MEG. II, 15.63 *the toughest old salts imaginable; the only persons visible*<sup>19</sup>

<sup>16</sup> Isp. M. A. K. Halliday, »Categories of the theory of grammar«, *Word* 17 (1961), str. 241—292.

<sup>17</sup> Isp. Curtis W. Hayes, »Linguistics and literature: prose and poetry«, *Linguistics* (ed. Archibald A. Hill), Washington 1969, str. 197—211, gdje je dana i najvažnija bibliografija.

<sup>18</sup> Isp. Vladimir Ivir, »An Outline for the Contrastive Analysis of English and Serbo-Croatian Adjectives«, u publikaciji navedenoj u bilj. 12, str. 31—38, osobito str. 34.

<sup>19</sup> Nekih od takvih pridjeva dolaze i u prepozitivnoj službi, vjerojatno s promjenom vrste. U primjeru *the only persons visible*, pridjev je deskriptivan, u primjeru *visible speech* pridjev je limitativan.

Posebnu grupu čine pridjevi u faktitivnoj službi iza nominalne grupe koja fungira kao objekt glagola ili kao objekt prepozicije ili kao eksponent adverbijalne fraze bez prepozicije.<sup>20</sup> Pridjevi u ovoj službi ponašaju se jednako kao imenice.

— *I consider him a liar : I consider him clever*

Od ovakvih primjera samo je jedan korak do konstrukcije s imenicom ili pridjevom u predikativnoj poziciji iza kopule.

— *He is a liar : He is clever*

Budući da se primjeri toga tipa razlikuju od atributâ i smatraju komplementima, ne mogu se s obzirom na sintaktičku funkciju smatrati ni post-modifikatorima ni kvalifikatorima, iako se prividno javljaju u poziciji iza imenice. Prividno zato, što se post-modifikatori i kvalifikatori javljaju iza nukleusa u istoj nominalnoj grupi, a komplementi se namještaju iza cijele grupe.

Kada se razmatraju postpozitivni atributi koji se sastoje od više riječi, odlučan je kriterij klasifikacije uporaba pridjevu subordiniranih atributa.

1) Pridjev se može pobliže odrediti prepozitivnim atributom. Čini se da su primjeri toga tipa relativno rijetki i možda ograničeni na participe.

MEG. II, 15.54 *a crust well earned*

— *baby just born*

Takvi primjeri smatraju se post-modifikatorima, jer je modifikator čvršće vezan uz svoj nukleus nego što je kvalifikator.

2) Pridjev se može pobliže odrediti postpozitivnim atributom.

MEG. II, 15.51 *people new to the business; the only masters senior to us*

Takvi se primjeri smatraju kvalifikatorima. Dok se izričaji prvoga tipa mogu transformirati u prepozitivne konstrukcije, ovdje to nije moguće.

3) Pridjevi određeni postpozitivnim i prepozitivnim atributima smatraju se kvalifikatorima. To isto vrijedi i za slučajeve koordiniranih postpozitivnih pridjeva.

MEG. II, 15.51 *controversy so acrid that we can hardly realise the bitterness of it*

15.52 *a man every way prosperous and talented*

Takav tretman postpozitivnih pridjeva razdvaja u posebne skupine slučajeve gdje se pridjev javlja sam od slučajeve gdje je pridjev pobliže određen kakvim atributom.

— *Have you seen anything odd?*

— *... a man better than you*

<sup>20</sup> Jespersen tretira takve primjere pod »subjunct«, isp. op. cit., II, 15.4, III, 11 i d., V, 1.4 i d.

MEG. II, 15.473 *no man morally sane*

15.68 *a calm the most profound*

Zajednička je svim takvim konstrukcijama stanovita neodređenost, pa se i taj kriterij može uzeti kao dodatan da pojača djelovanje drugih formalnih kriterija.<sup>21</sup>

Iz iznesenih se primjera vidi da diskontinuitet atributa i diskontinuitet modifikatora nije isto, a iz toga slijedi da se red elementa strukture razlikuje od redoslijeda, tj. sekvence pojedinih dijelova konstrukcije. Zato treba uvodnu konstataciju o primarnim elementima strukture nominalne grupe preformulirati. Nominalna je grupa endocentrična konstrukcija koja obavezno ima nukleus i opcionalno atribut. Atribut koji je uže povezan uz nukleus — o čemu svjedoči veća frekvencija upotrebe i veća mogućnost pretvorbe takve konstrukcije u kompozit u kojem se nominalna vrsta grupe pretvara u nominalnu vrstu rječi s leksičkim značenjem koje nije puka suma značenja pojedinih dijelova, — naziva se modifikatorom; atribut koji nije tako usko vezan uz svoj nukleus naziva se kvalifikatorom. U prvoj analizi nominalna grupa cijepa se na nukleus i atribut, a u daljnjim koracima cijepa se atribut na sastavne dijelove. Kod toga su sintaktički odnosi unutar modifikatora drugačiji od onih unutar kvalifikatora, jer je modifikator pojedinačan atribut, a kvalifikator je grupni atribut. Modifikator može biti diskontinuiran, tj. jedan se njegov dio namješta ispred nukleusa, a drugi iza nukleusa.

Nekoliko primjera diskontinuiranog modifikatora citirano je u prethodnom tekstu:

MEG. II, 15.45 *my lady sweet*

15.54 *a crust well earned.*

Za ilustraciju iste pojave diskontinuiteta navodi se ovdje jedan primjer diskontinuirane nominalne grupe. Klauza:

— *A man came from London.*

može imati dvojaku strukturu:

a) subjekt, predikat, adjunkt — gdje kao eksponent subjekta fungira nominalna grupa sa strukturom: modifikator, nukleus, ili

b) subjekt, predikat — gdje nominalna grupa koja je eksponent subjekta ima strukturu: modifikator, nukleus, kvalifikator. U drugom primjeru nominalna grupa *a man from London* može se transformirati npr. u imenicu *Londoner* ili sl. Strukturu signalizira drugačiji fonološki tretman.

Na sličan se način dubiozni slučajevi upotrebe post-pozitivnih pridjevskih atributa mogu riješiti aplikacijom formalnih kriterija.

<sup>21</sup> 21. Isp. Vladimir Ivir u publikaciji navedenoj u bilj. 18, str. 32—33.

Post-modifikatorom smatra se takav atribut koji se u postpozitivnoj upotrebi ne razlikuju po svom leksičkom i gramatičkom značenju od istog atributa upotrebljenog prepozitivno, bez obzira da li je takav atribut jedna riječ ili više riječi, unutar kojega je atributa svaka prethodna riječ subordinirana sljedećoj. Kvalifikatorom se pak smatra, pored drugih slučajeva, postpozitivan atribut u kojem se pridjev leksički razlikuje od istog atributa upotrebljenog prepozitivno, odnosno takav atribut gdje sve riječi djeluju kumulativno, a izdvojiti se mogu samo dijelovi koji su pridjevu subordinirani.

#### V. *Suzanić*: POST-MODIFIERS AND QUALIFIERS IN STANDARD ENGLISH

##### Summary

The elements of the structure of the nominal group in English are the modifier, the head, the qualifier — in that order. The modifier is a single-word attribute, in which each word modifies the head independently of other words in the modifier. Here are also included coordinated words which act as a single unit. The qualifier is a group attribute, consisting of several words which operate as a whole.

Instances of post-positive adjectives which were examined show that order is a category which is different from sequence because some types of post-positive attributes are not qualifiers but modifiers. The distinction is made on the basis of the formal criteria of lexical meaning and of internal structure of the attribute. Post-positive adjectives which have the same lexical meaning when used in both pre-position and post-position are classed as post-modifiers; those having different lexical meaning in post-position are classed as qualifiers. Post-positive adjectives which are in their turn modified by other pre-attributes are classed as post-modifiers; post-positive adjectives which are modified by other (modifiers and) qualifiers, as well as those which consist of adjectives coordinated with other words, are classed as qualifiers.